

De cliëntenraad van verpleeg
dat zorginstelling Amsta 5 maa
het bezoek

De biovergister op Pampus, met rood het legpaal voor de feestelijke ingebruikname. FOTO: DINGENAMEL

Pampus Forteiland verbouwt en verduurzaamt

Leven van de wind en de zon

Pampus is over een jaar of twee helemaal zelfvoorzienend. Met de gisteren geopende biovergister zet het forteiland vast een grote stap in die richting.

Bart van Zoelen
DUURZAMHEID

Op Pampus komen de etensresten die in het restaurant van de bodem worden gescheept terug als het gas waarop een dag later wordt gekookt. De gisteren geopende biovergister zet al het groenafval om in biogas. Ook de uitresten uit de keuken, het gemaakte gras en het loof al de mestgraan gaan erin. Viastruigt één busmensschil is genoeg voor één uur bakken.

Voor het 125 jaar oude forteiland tussen Amsterdam en Almere is het een uitkomst. Het eilandje in het IJmeer, dat jaarlijks door 66.000 dagjesmensen wordt bezocht, heeft nu eenmaal geen geldleiding. Het groenafval, 30 kilo per dag, is genoeg om 9 kubu biogas op 1e week, 20 procent van de energienoedsel van het eiland. Dat er ook nog 30 liter plastiezuivering vrijkomt, is mooi meegenomen.

De biovergister is de volgende stap om Pampus duurzaam en zelfvoorzienend te maken. Sinds vorig jaar maakt Pampus met een filtersysteem drinkbaar water uit het IJmeer, almag het efficiënt nog iets drinkwater beten. In de meesten staan de zandbieren er al mee bij, maar het dient gezond voor het eten is het restaurant zal het eiland nooit helemaal zelfvoorzienend worden.

Dat het forteiland op eigen kracht draait, bijna helemaal zonder hulp van het vasteland, zit de richting achter het monument als het unieke kenmerk van Pampus. Zo is het 125 jaar geleden ook begonnen, toen het fort werd gebouwd als sluissteun van de Stelling van Amsterdam. Hier

moesten 225 soldaten het samen kunnen struigen, zonder waterleiding, zonder elektriciteitskabel. "De enige kabel die er was, was de telegraafkabel naar de forten bij Dinslaken en Durgarden," zegt Tom van Noubays, directeur van de stichting.

Overs twee jaar moet het eiland volledig draaien op energie die het plekke is opgewekt met zonnepanelen en twee windmolens. Nu wordt het ruitgevende gekabbel van het IJmeer nog vermenig met de delft draan van een dieselgenerator. "Daarvan willen we af."

Extreem zwaar verwarmd

Gisteren presenteerde Pampus ook de plannen voor een nieuw entreegebouw. Dat is een verangving toe; het eiland is al 20's dertig jaar openbaar voor bezoekers. Met een groter en extreem zwaar verwarmd paviljoen moet het over een jaar of twee mogelijk zijn om meer dan 100.000 mensen per jaar te ontvangen.

Het gebouw staat nu pontificaal voor het fort, waardoor het van betide en verre te zien is. Als alternatief tekende de Amsterdamse architect

Over twee jaar moet het eiland draaien op energie van de eigen zonnepanelen en windmolens

Paul de Ruiter een paviljoen dat 'spectaculair eenvoudig' is weggevoerd in de aandelen wat rondom het fort. Van een afstandje oogt het eiland daardoor strakker weer als een 'vrijden dienst van bijna perfecte symmetrie', zegt Van Noubays. De Ruiter: "Je wilt toch de geschiedskopie zien."

Voor de bouw van de nieuwe entree worden zelfs de 3 meter dikke muren van het fort doorboord. Op die manier is Pampus straks ook voor gehandicapten te bezoeken en worden de vele trappen overbodig. De Ruiter ziet het ook als een kans om de bezoekers te laten ervaren hoe massief de muren rond het fort is.

Bitterballenconcessie

Door te verduurzamen wil Pampus een voorbeeld zijn voor andere monumenten. Ook anders komen de hier uitgeroepen technieken van pas. Cade batterijen van elektrische auto's worden hier al vijf jaar gebruikt om meer groene stroom van de zonnepanelen te kunnen gebruiken. Is het groot, met het gebruikte accu's in een buitenzijde zo groot als een meezak, wordt dit nu ingepast in de Johan Cruijff Arena.

Alle energie op het eiland zelf opwekken, valt nog niet mee. Vooral in de winter, met weinig bezoekers, weinig groenafval en weinig stroom van de zonnepanelen, moet de keuken wel hard zitting te werk gaan. Daarom moeten er concessies worden gedaan, zegt Van Noubays. Een ronde bitterballen zit er bijvoorbeeld niet altijd in. Ervaren kost veel elektriciteit. "Energie die onbepaald voerzadig is, dat past niet bij Pampus," zegt hij. "Je komt hier niet voor de bitterballen, maar voor dit bijzondere eiland. Om te beleven hoe het is om beleefd te zijn."

Eik huis een biovergister

De biovergister op Pampus zet tot 50 kilo groenafval per dag om in biogas en plantenvoeding, een meststof. Fabrice Cirio ziet het als een trend die vergisters steeds kleiner en efficiënter worden. Als het aan het bedrijf uit Houten ligt, hebben huishoudens over een jaar of vijf een eigen vergister in de keuken, van vaatwasseractieve vormaat. Dat zou dan een alternatief worden voor gft-afval, dat gescheiden wordt ingescheiden en door afvalbedrijven wordt verwerkt tot compost. Als het koken op gas niet wordt meegenomen, dan zou een huishouden volgens Cirio 90 procent van de warmtebehoefte kunnen halen uit biogas dat uit het eigen groenafval wordt opgewekt.